

Maurits Kreijveld is futuroloog, spreker en adviseur. Hij is auteur van de boeken *De plug&play-organisatie*, *Samen slimmer* en *De kracht van platformen*. (Foto: De Beeldredactie/Phil Nijhuis)

De toekomst van de deeleconomie

Je huis verhuren aan een toerist, de heggenschaar uitlenen aan je burens, een ritje geven aan een vreemde of eten ophalen bij iemand thuis. Je kunt het zo gek niet bedenken of er is wel een website of app voor. Dit fenomeen heeft inmiddels een naam: de deeleconomie.

Deze platformen zijn een soort bemiddelaar: ze helpen dienstverleners en klanten om elkaar te vinden en contact te onderhouden. De kans om een nieuwe klant te vinden is op een platform groter dan wanneer je zelf moet gaan zoeken. Een platform kan aan twee kanten het vertrouwen geven dat de kwaliteit is gewaarborgd en dat de betaling zorgvuldig wordt afgehandeld. Vragers en aanbieders beoordelen elkaar waarvoor je inzicht krijgt in iemands kwaliteit en betrouwbaarheid.

Dankzij de helpende hand van deelplatformen zouden er talloze nieuwe banen gecreëerd kunnen worden, in het bijzonder aan de onderkant van de arbeidsmarkt waar werk nu onbetaald (informeel) of zwart gedaan wordt. Met de vergrijzing in het vooruitzicht zijn nieuwe banen bovendien hard nodig, met name in de gezondheidszorg en huishoudelijke hulp, het onderwijs en personenvervoer.

Toch doen niet alle platformen dit. Sommige zijn alleen gericht op bemiddeling en het bieden van een zo laag mogelijke prijs aan klanten. Dat roept een beeld op van uitbuiting of uitholling van werk dat vroeger in betaalde loon-

dienst gebeurde, zoals veel thuiszorg en schoonmaakwerk. Daarover is steeds meer discussie. Ook kunnen platformen ongewenste maatschappelijke effecten hebben, zoals hotelplatform Airbnb, dat de huizenprijzen in de Amsterdamse binnenstad heeft opgedreven en gebruikt wordt door huisjesmelkers.

Deelplatformen gaan een belangrijke rol spelen in onze samenleving.

Taken voor platformen

De overheid worstelt nog met de opkomst van deelplatformen: zijn het neutrale bemiddelaars of eigenlijk verkapte werkgevers die geen werkgeverspremies willen betalen en regelgeving proberen te ontduiken? Op dit moment maakt de overheid nog een groot onderscheid tussen deze twee vormen. De platformen zijn daarom terughoudend om al te veel maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Platformen zouden meer aanvullende taken op zich kunnen nemen, vergelijkbaar met die van een reguliere werkgever zoals investeren in opleiding en training, collectieve verzekeringen aanbieden en inkoop van goederen die nodig zijn voor de dienstverlening, zoals voertuigen, scharen of computers. Burgers die overwegen om hulpverlener te worden krijgen eveneens te maken met onzekerheid: vanaf hoeveel uren of hoeveel inkomen word je gezien als een ondernemer, wanneer verlies je toeslagen en uitkeringen?

Als we het mogelijk willen maken dat ouderen langer thuis blijven wonen dan zijn er betaalbare vormen nodig om hulp te organiseren bij het doen van boodschappen, koken, schoonmaken, tuinieren en thuiszorg. Deelplatformen kunnen een veilige en betrouwbare manier zijn om enthousiaste buurtgenoten te

laten helpen, al dan niet tegen een kleine vergoeding. Veel van deze taken komen nu op de schouders van mantelzorgers die al een druk leven leiden.

Maatschappelijke rol

Met de platformen die we nu kennen staan we nog maar aan het begin van een ontwikkeling naar een samenleving waarin maatschappelijke taken op een flexibele, efficiënte en betaalbare manier georganiseerd worden. Een samenleving waarin we de bereidheid van mensen om elkaar te helpen en voor elkaar te zorgen combineren met voldoende bescherming en zekerheden, die tot voor kort aan een vaste baan verbonden waren.

De deelplatformen van morgen zullen daarin een belangrijke rol spelen. Duidelijke regels vanuit de overheid zijn nodig om duidelijkheid te creëren. Alleen zo kunnen de deelplatformen zich verder ontwikkelen, hun diensten uitbreiden naar allerlei vormen van hulp, en hun rol en verantwoordelijkheid nemen in het sociale domein.